

Crynodeb o: Prifysgol Aberystwyth a Phrifysgol Bangor – Strategaethau ar y Cyd ar gyfer Addysgu a Dysgu ac Ehangu Mynediad 2011/12 tan 2013/14

1. Crynodeb

Mae'r Strategaeth Addysgu a Dysgu a'r Strategaeth Ehangu Mynediad yn troi Cynlluniau Strategol cyffredinol y ddwy Brifysgol yn weithrediadau, ac yn pennu targedau ar gyfer mesur amcanion strategol.

Amcanion cyffredinol y Strategaethau yn y ddogfen hon yw:

- Creu cynllun integredig i hwyluso mynediad myfyrwyr at addysgu a dysgu a chymryd rhan yn hynny yn y sefydliadau a chyfoethogi'r profiad a gânt.
- Adnabod dulliau gweithredu effeithiol ar draws y sefydliadau ac ar draws eu Hysgolion/Adrannau Academaidd a'u lledaenu.
- Sicrhau bod dulliau gweithredu effeithiol yn y DU ac mewn mannau eraill yn dylanwadu ar weithgareddau'r sefydliadau.

Mae strategaethau manwl y Prifysgolion ar gyfer Addysgu a Dysgu ac Ehangu Mynediad yn troi amcanion strategol yn gynlluniau newydd a phrojectau gwella. Dylanwadir ar amcanion y strategaethau gan amcanion y Prifysgolion, y blaenoriaethau a amlinellwyd gan Lywodraeth Cymru a chan HEFCW, a hefyd gan ddatblygiadau a blaenoriaethau cyfredol yn y sector AU yn y DU. Mae'r strategaethau hefyd yn cynnwys y blaenoriaethau hynny sy'n dod i'r amlwg o ymwneud yr Academi Addysg Uwch â sefydliadau AU Cymreig drwy'r Grŵp Sefydliadol Cymreig – sef Myfyrwyr fel Partneriaid, Dysgu mewn Cyflogaeth a Dysgu ar gyfer Cyflogaeth.

Dylanwadwyd ar y Strategaeth Addysgu a Dysgu a'r Strategaeth Ehangu Mynediad gan Gynlluniau Ffioedd y Sefydliadau a bwriedir i'r targedau yn y strategaeth gyfnerthu'r targedau a nodwyd yn y Cynlluniau Ffioedd.

Mae'r ddogfen hon yn ymdrin ag Addysgu a Dysgu ac Ehangu Mynediad. Cyflwynir y strategaethau hyn gyda'i gilydd i ddangos y cyswllt sydd rhwng y meysydd hyn ac i sicrhau dull gweithredu cynyddol holistig o fewn ac ar draws y Sefydliadau.

2. Cenhadaeth Sefydliadol a Chynllunio

2.1. Cynghrair Strategol a Rhanbartholi

Mae Prifysgol Aberystwyth a Phrifysgol Bangor wedi ffurfio Cynghrair Strategol wedi'i seilio ar y berthynas waith agos a ddatblygwyd rhyngddynt dros nifer o flynyddoedd. Datblygwyd y berthynas honno'n arbennig trwy'r 'Partneriaeth Ymchwil a Menter', a gefnogwyd gan HEFCW ac a sefydlwyd yn 2006. Diben hon oedd hyrwyddo cydweithio i gyflawni ymchwil o safon gystadleuol yn rhyngwladol. Hefyd, drwy'r cydweithio ers 10 mlynedd rhwng Aberystwyth a Bangor (a 3 sefydliad AU Cymreig arall) ar y dystysgrif ôl-radd addysgu mewn addysg uwch (PGCertTHE), sy'n orfodol i holl staff academaidd newydd yn y ddau sefydliad. Mae'r Gynghrair wedi datblygu ymhellach ac mae'n awr yn cynnwys gweithgareddau eraill, megis 'Canolfan Sgiliau Aber-Bangor' a 'Canolfan Addysg Athrawon Gogledd a Chanolbarth Cymru'. Fe wnaeth y Gynghrair hefyd hwyluso creu 'Partneriaeth Ymgeisio'n Ehangach Gogledd a Chanolbarth Cymru'. Yn y cyd-destun hwn o gydweithio, cytunodd y ddwy Brifysgol i arloesi gyda datblygu Strategaethau Addysgu a Dysgu ac Ehangu Mynediad ar y cyd.

Nod y Gynghrair yw datblygu partneriaeth weithio agos rhwng y ddau Sefydliad a fydd yn eu galluogi i weithredu'n fwy effeithiol ac effeithlon nag y gallent fel sefydliadau cwbl ar wahân, gan gefnogi eu hymdrechion i fod yn rhagorol yn rhyngwladol mewn meysydd gweithgaredd penodol. Bydd y ddwy brifysgol yn ceisio sicrhau bod gweithgareddau'r Gynghrair yn arwain at wella ansawdd darpariaeth bresennol, cefnogi cynnal gweithgareddau na fyddent ar gael yn barhaol efallai, neu hwyluso datblygiadau newydd na fyddai'r prifysgolion ar eu pennau eu hunain yn gallu eu fforddio, neu gyfuniad o'r rhain.

Yn benodol, nod y Gynghrair yw gweithredu'r canlynol:

- Cadw golwg gyffredinol ar weithredu a monitro'r strategaethau.
- Projectau a themâu cyfoethogi cyffredinol.
- Targedau penodol cyffredinol a sefydliadol.

Mae'r broses o ddatblygu'r strategaethau ar y cyd wedi arwain eisoes at fwy o ddealltwriaeth gan y ddwy brifysgol o ddulliau gweithredu a chryfderau ei gilydd. Dros y tair blynedd y cynhelir y strategaeth ar y cyd, caiff y ddealltwriaeth o'r ddwy ochr ei dyfnhau a bydd y sefydliadau'n cyfuno a mireinio eu dulliau gweithredu.

Mae'r ddwy Brifysgol wedi cydweithio'n agos hefyd gyda phartneriaid eraill i greu CADARN, Strategaeth Ranbarthol i Ogledd a Chanolbarth Cymru. Mae'r bartneriaeth ranbarthol hon yn ymgorffori gweledigaeth ddeg mlynedd i fod yn 'rhanbarth dysgu Cymru, ac i Gymru', gan fod yn arbennig o fewn Cymru a thu hwnt iddi.

2.2. Cynlluniau Strategol a Datganiadau Cenhadaeth

Ers degawdau lawer mae'r ddwy Brifysgol wedi bod ag ymrwymiad cadarn i roi profiad o ansawdd uchel i'w myfyrwyr. Mae safonau'r Prifysgolion wedi cael eu gwella'n barhaus ac wedi'u seilio ar gysylltu ymchwil ag addysgu, gofal bugeiliol personol, ac arbrofi mewn addysgu a dysgu. Ceir y dystiolaeth am hyn mewn cyfres o adroddiadau Arolwg Sefydliadol cadarnhaol gan yr Asiantaeth Sicrhau Ansawdd (QAA) a chais llwyddiannus y Prifysgolion am bwerau i ddyfarnu graddau ymchwil a dysgu, sgoriau uchel yn yr Arolwg Cenedlaethol Boddhad Myfyrwyr, a hefyd eu henw da am arwain y sector ym maes darpariaeth cyfrwng Gymraeg.

A) Prifysgol Aberystwyth

Mae Addysgu a Dysgu'n ganolog i Gynllun Strategol Aberystwyth a'i chenhadaeth i barhau i fod yn Brifysgol addysgu ac ymchwil gystadleuol yn rhyngwladol, sy'n rhoi sylw i sialensiau byd-eang ac sy'n ymateb i anghenion y gymuned leol, Cymru a'r byd ehangach.

I gyflawni'r genhadaeth hon, mae Prifysgol Aberystwyth yn anelu at wneud y canlynol:

- Rhoi cyfleoedd dysgu o'r ansawdd uchaf i fyfyrwyr a chynnig amgylchedd arbennig i astudio ynddo.
- Ymateb i'r newidiadau yn anghenion cymdeithas am raddedigion medrus, addysgedig a chyflogadwy.
- Cynhyrchu ymchwil o ansawdd uchel sy'n cael ei chydabod yn rhyngwladol, gan ymateb i anghenion deallusol, diwylliannol, cymdeithasol ac economaidd.
- Gweithio mewn partneriaeth i wasanaethu'r gymuned, y DU, Ewrop a'r byd ehangach.
- Cymryd rhan lawn yn natblygiad cymdeithasol, diwylliannol ac economaidd Cymru, yn cynnwys cefnogi'r iaith Gymraeg.

B) Prifysgol Bangor

Mae Addysgu a Dysgu'n elfennau allweddol o Gynllun Strategol y Brifysgol, gyda'i chenhadaeth i fod yn brifysgol flaenllaw yn rhoi pwyslais ar ymchwil gydag enw da'n rhyngwladol am ei haddysgu a'i hymchwil, sy'n meithrin datblygiad deallusol a phersonol ei myfyrwyr a'i staff, darparu amgylchedd amlddiwylliannol cefnogol, hyrwyddo ehangu mynediad a chynhwysedd, a chefnogi ffyniant economaidd, cymdeithasol a diwylliannol Cymru a'r gymuned ehangach y mae'n ei gwasanaethu. Nod Prifysgol Bangor yw cael ei chydabod yn rhanbarthol, cenedlaethol a rhyngwladol fel canolfan ragoriaeth ar sail ei phortffolio amrywiol o raglenni academiaidd ac am ansawdd uchel y profiad y mae'n ei roi i'w myfyrwyr.

Mae Cynllun Strategol y Brifysgol yn cynnwys y blaenoriaethau a ganlyn:

- Mynediad at addysgu a dysgu rhagorol.
- Rhoi profiad o ansawdd uchel i fyfyrwyr.
- Cymryd rhan flaenllaw mewn agweddau'n ymwneud â'r iaith a'r diwylliant Cymraeg.
- Mynd i bartneriaeth â sefydliadau yng Nghymru i gyflwyno *Er Mwyn ein Dyfodol*.

2.3. Rheolaeth a Goruchwyliaeth

Sefydlwyd Bwrdd Cynllunio Strategol i reoli'r Gynghrair Strategol yn gyffredinol. Mae hwn yn rhoi ffocws strategol i gydweithio a chynlluniau ar y cyd. Yn y ddau sefydliad, mae'r Strategaethau Addysgu a Dysgu ac Ehangu Mynediad yn gyfrifoldeb Pwyllgor Gweithredu'r Brifysgol, a gadeirir gan yr Is-Ganghellor ac sy'n adrodd i'r Cyngor. Datblygwyd y Strategaethau Addysgu a Dysgu ac Ehangu Mynediad dan arweiniad y Dirprwy Is-Ganghellor perthnasol yn y ddwy Brifysgol, gan bwysu ar yr egwyddorion eang a gynhwyswyd yn y strategaethau blaenorol, ac ar ymgynghori mewnol gyda chynrychiolwyr staff a myfyrwyr. Mae grŵp tasg bychan o staff o'r ddwy Brifysgol wedi cyfarfod yn rheolaidd i gydlynu datblygiad y strategaethau ar y cyd. Bydd grŵp cyffelyb yn parhau i gyfarfod i oruchwyllo gweithredu a monitro'r strategaethau a bydd yn adrodd i'r Bwrdd Cynllunio Strategol. Bydd y grŵp yn:

- Cynllunio gweithredu projectau/gweithrediadau.
- Monitro cynnydd ar gwblhau targedau.
- Monitro gwybodaeth feintiol allweddol yn ymwneud ag Addysgu a Dysgu ac Ehangu Mynediad.
- Adolygu nodau, amcanion a chyfleoedd ar gyfer projectau/gweithrediadau ar y cyd.

2.4. Ymatebion i Gapio Niferoedd Myfyrwyr

Ymatebodd y ddwy Brifysgol i ymgynghoriad HEFCW ar reoli niferoedd israddedigion llawn-amser o 2011/12, ynglŷn â'r angen i leihau pwysau ar Gronfa Ariannol Myfyrwyr Llywodraeth Cymru. Gyda'r ddwy Brifysgol mewn sefyllfa lewyrchus o ran ceisiadau, mae'r ddwy wedi adolygu'r trefniadau derbyn i'w defnyddio yng nghylch derbyniadau a chyfnod cadarnhau 2010-11, yng nghyd-destun strategaeth y Brifysgol a chan roi sylw arbennig i'r canlynol:

- Cyrraedd y targedau ar gyfer cofrestru ym Medi 2011 (h.y. bod o fewn 2% + o'r targed sefydliadol).
- Codi gofynion mynediad, yn arbennig yn achos yr Adrannau a'r Ysgolion hynny lle cafwyd recriwtio cryf yn 2010.
- Rheoli'r newid o brifysgol 'recriwtio' i raddau helaeth i brifysgol 'ddethol', er mwyn adlewyrchu 'capiro' a'r galw cynyddol am leoedd.
- Monitro'n gyson nifer ceisiadau a chynigion a wnaed er mwyn sicrhau y gellir ymyrryd yn brydlon lle mae modelau'n awgrymu risg ganolig neu uwch o or-recriwtio.
- Adolygu trefniadau derbyniadau i ymgeiswyr o 'grwpiau targed' ehangu mynediad.

3. Swyddogaeth myfyrwyr yn y strategaethau

Mae'r ddau sefydliad wedi mabwysiadu polisiau a dulliau gweithredu cynhwysol o ran cyfranogaeth a chynrychiolaeth myfyrwyr. Trwy Urdd y Myfyrwyr/Undeb y Myfyrwyr caiff yr holl fyfyrwyr, yn cynnwys myfyrwyr cyfrwng Cymraeg, eu cynrychioli ar yr holl brif Grwpiau Tasg a Phwyllgorau sy'n ymwneud â dysgu, addysgu, cefnogi myfyrwyr, ehangu mynediad a'r profiad ehangach i fyfyrwyr. Hwylusir cynrychiolaeth myfyrwyr hefyd drwy bwyllgorau staff-myfyrwyr mewn Ysgolion/Adrannau. Ceisir barn myfyrwyr yn gyson ar lefel modiwlau a rhaglenni a chaiff ymatebion i'r gwerthusiadau hyn gan fyfyrwyr eu monitro trwy gynlluniau datblygu blynyddol modiwlau a rhaglenni. Yng nghyd-destun y Strategaeth bresennol, nodwyd cynrychiolaeth a phrofiad myfyrwyr fel projectau ar eu pennau eu hunain ond maent hefyd yn sail i'r Strategaeth drwyddi draw, gyda'r Arolwg Cenedlaethol Myfyrwyr a dangosyddion arolygon mewnol boddhad myfyrwyr yn dargedau pwysig a mesuradwy.

4. Strategaeth Addysgu a Dysgu 2011/12 tan 2013/14

4.1. Amcanion y Strategaeth Addysgu a Dysgu

Amcanion cyffredinol y Strategaeth Addysgu a Dysgu yw:

- Creu cynllun integredig i wella addysgu a dysgu yn y sefydliadau.
- Nodi dulliau gweithredu effeithiol ar draws Ysgolion/Adrannau a'u lledaenu.
- Sicrhau bod dulliau gweithredu effeithiol yn y DU ac mewn mannau eraill yn dylanwadu ar addysgu a dysgu.

Mae'r Strategaeth Addysgu a Dysgu'n cyflawni hyn drwy ddiffinio Projectau Gwella Ansawdd, pob un ohonynt gyda'i dargedau pendant ei hun. Rhoddwyd pwyslais ar sicrhau bod y targedau'n benodol a mesuradwy, naill ai yn ansoddol neu'n feintiol. Mae'r Projectau Gwella Ansawdd yn rhoi sylw i themâu allweddol sy'n bwysig i'r sefydliadau ac sy'n cyd-fynd â blaenoriaethau Llywodraeth Cymru a HEFCW. Mae Projectau Gwella Ansawdd yn gyfrwng hefyd i gydlynu gweithrediadau a chyflawni targedau.

4.2. Strategaeth Flaenrol Addysgu a Dysgu

Mae'r ddwy Brifysgol wedi cloriannu ei strategaeth flaenrol gyda'r nod o adeiladu a datblygu ymhellach dulliau gweithredu llwyddiannus i wella addysgu a dysgu. Mae'r penderfyniad i lunio strategaeth ar y cyd am 2011/12 tan 2013/14 yn galluogi'r ddwy Brifysgol i ystyried meysydd lle mae'r llall wedi gwneud mwy o gynnydd a lle gallant elwa ar brofiadau ei gilydd. Arweiniwyd y strategaethau blaenrol gan gyfarwyddyd gan HEFCW a blaenoriaethau Llywodraeth Cymru, ac roedd gorgyffwrdd sylweddol rhyngddynt, ond roedd gwahaniaethau hefyd o ran pwyslais a chyfeiriad. Rhoddwyd sylw i flaenoriaethau trwy broiectau a rhaglenni a oedd yn cael eu monitro gan roi adroddiadau blynyddol arnynt i HEFCW.

Mae'r Strategaeth bresennol yn adeiladu ar lwyddiannau Strategaeth 2007/08 – 2010/11, ac yn cynnwys elfennau sy'n ddatblygiad ar y themâu o'r Strategaeth honno. Fodd bynnag, dylanwadwyd ar y Strategaeth bresennol gan arolygon boddhad myfyrwyr a'r blaenoriaethau a nodwyd mewn nifer o ddogfennau strategol.

Mae hunanasesiad beirniadol yn awgrymu bod y Strategaeth flaenrol wedi'i seilio ar ormod o wahanol themâu gyda thargedau ansoddol. Rhoddwyd pwyslais neilltuol yn awr ar strategaeth sy'n canolbwyntio ar Broiectau Gwella Ansawdd, pob un ohonynt gyda nodau, amcanion a thargedau a ddiffiniwyd yn glir.

4.3. Projectau Gwella Ansawdd:

Mae Projectau Gwella Ansawdd (PGA), a ddiffiniwyd gan y QAA fel *"the process of taking deliberate steps at Institutional level to improve the quality of learning opportunities"*, yn hwyluso'r broses o wneud gwella ansawdd yn nod, proses a chynnyrch sydd wedi'u gwreiddio yn y cylch addysgu a dysgu. Hynny yw, yn hytrach na bod gwella ansawdd yn rhywbeth sy'n digwydd yn dameidiog ac ar hap, daw'n rhan allweddol o'r strategaeth addysgu a dysgu gyffredinol, y cylch blynyddol o gynllunio a darparu, ac yn ddisgwyliad ymysg staff wrth ymarfer addysgu a dysgu.

Mae swyddogaeth myfyrwyr fel symbylwyr, ymgynghorwyr, gwerthuswyr ac aelodau o'r project yn hanfodol. Felly, gall syniadau am broiectau fod 'o'r gwaelod i fyny' neu o'r 'brig i lawr'.

Fel rheol, arweinir pob PGA gan Ddirprwy Is-Ganghellor (Addysgu a Dysgu) neu aelod staff uwch arall. Disgwylir y bydd PGA yn para am 2 i 4 blynedd gyda Grŵp Tasg a Gorffen bychan sydd ag arbenigedd yn y maes a brwdfrydedd dros newid sylweddol. Bydd pob PGA yn rhoi gwybod am gynnydd i'r corff monitro priodol yn eu sefydliad eu hunain, ond hefyd i grwpiau tasg neu bwyllgorau eraill lle bo'n briodol. Caiff canlyniadau a dylanwad pob PGA eu monitro hefyd gan y grŵp ar y cyd.

Mae'r PGA sy'n gysylltiedig â Strategaeth Addysgu a Dysgu 2011/12 – 2013/14, y cytunwyd arnynt gan y ddau sefydliad fel rhan o'r broses o ddatblygu'r strategaeth ar y cyd, yn cael eu disgrifio'n fyr isod:

i) Asesu ac Adborth: Mae asesu ac adborth yn bwysig oherwydd y sgoriau cymharol isel a gafwyd ar draws y sector am 'adborth' yn yr Arolwg Cenedlaethol Myfyrwyr, a phryderon mwy cyffredinol ynghylch asesu ac adborth. Sylweddolir y bydd gwella dulliau gweithredu staff a chanfyddiadau a phrofiadau myfyrwyr yn cymryd amser ac y bydd angen i wahanol grwpiau ymwneud â hynny. Bydd rhoi sylw i'r materion drwy Broiect Gwella Ansawdd yn rhoi trefn weithredu gydlynol, gan bwysu ar yr arbenigedd a geir yn y ddau sefydliad a'u hysgolion/adrannau academaidd, gwasanaethau TG, unedau datblygu staff (yn arbennig drwy'r cyrsiau PGCertTHE), myfyrwyr ac eraill fel bo'n briodol.

Bydd elfennau neilltuol yn cynnwys:

- E-asesu
- Cyflwyno gwaith cwrs yn electronig
- Adborth sain
- *Questionmark Perception*
- Cynnwys cyfleoedd mewn modiwlau ar gyfer adborth ffurfiannol.

ii) Nodweddion Graddedigion: Y nod yw i raddedigion gael y wybodaeth, sgiliau a dealltwriaeth i'w galluogi i gynyddu eu siawns o gael gwaith a llwyddo mewn gyrfa, ac i sicrhau bod gweithwyr yn cael mynediad teg a chyfartal at gyfleoedd dysgu i ddatblygu sgiliau yn y gweithle, a fydd o fudd iddynt hwy eu hunain, y gweithlu, cymunedau ac economi Cymru.

Bydd elfennau neilltuol yn cynnwys:

- Cymhwyster Cyflogadwyedd Bangor
- Adroddiad Cyrhaeddiad Addysg Uwch Aberystwyth, HEAR

iii) Cwricwlwm Cyfrwng Cymraeg: Adeiladu ar bortffolio cryf y prifysgolion o gyrsiau a modiwlau cyfrwng Cymraeg drwy ddatblygu'r ddarpariaeth hon, mewn cydweithrediad a'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol.

Bydd elfennau neilltuol yn cynnwys:

- Cysylltiadau â'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol
- Cysylltiadau â chynnydd ac ehangu mynediad.
- Darpariaeth a datblygiadau ar y cyd, yn cynnwys projectau ar y cyd.

iv) Cynllunio cwricwlwm a diwygio Rhaglenni Ôl-radd Hyfforddedig: Mae yna awydd i asesu portffolio'r prifysgolion o raglenni ôl-radd hyfforddedig er mwyn eu galluogi i ymateb i'r newidiadau ym maes addysg uwch, yn cynnwys newidiadau mewn ffioedd hyfforddi, a chreu gallu hir dymor i gystadlu yn y farchnad fyd-eang. Ffactor allweddol yw darparu rhaglenni neilltuol sydd wedi'u seilio ar ymchwil ac/neu ymarfer proffesiynol, gyda'r nod eithaf o roi cyfle i fyfyrwyr gael gwybodaeth benodol yn ymwneud â'r ddisgyblaeth a hefyd y sgiliau cyflogadwyedd sydd eu hangen i lwyddo yn y gweithle.

Y nod cyffredinol yw sicrhau trefn gydlynol ac effeithlon i sicrhau twf penodol mewn darpariaeth ôl-radd hyfforddedig a fydd yn rhychwantu gwahanol ysgolion/adranau.

Bydd elfennau neilltuol yn cynnwys:

- Creu newid diwylliannol, lle mae darpariaeth ôl-radd hyfforddedig yn cael ei gweld fel rhan fwy sylfaenol a phendant o fusnes craidd y Prifysgolion.
- Datblygu dulliau marchnata penodol pellach i'r portffolio ôl-radd.
- Datblygu ymhellach recriwtio rhyngwladol y Prifysgolion, yn cynnwys ystyried darpariaeth gydweithredol a darpariaeth o bell.
- Datblygu ymhellach recriwtio cyfrwng Cymraeg y Prifysgolion, yn cynnwys darpariaeth ran-amser.
- Sicrhau enw da am feithrin profiad o ansawdd uchel i fyfyrwyr ôl-radd hyfforddedig.
- Parhau i geisio cyllid gan yr UE i alluogi myfyrwyr ehangu mynediad i gael cyfleoedd i astudio ar lefel ôl-radd.

v) Dysgu a Gyfoethogir gan Dechnoleg: Cynnal momentwm o ran lledaenu ymarfer da ac annog defnyddio technoleg yn arloesol i wella addysgu a dysgu, gan gymryd i ystyriaeth adolygiad HEFCW o weithredu strategaethau Gwella Dysgu Trwy Dechnoleg yng Nghymru. Fe wnaeth y projectau GWELLA yn y ddau sefydliad gyflwyno gwelliannau sylweddol a fydd yn parhau i fod yn rhan allweddol o'r amgylchedd addysgu a dysgu yn y ddau sefydliad. Mae dysgu a gyfoethogir gan dechnoleg yn gyfrannwr o bwys i ddarparu cwricwlwm hygyrch i ystod o fyfyrwyr ehangu mynediad ac felly mae iddo swyddogaeth allweddol mewn hybu cynhwysedd. Bydd staff yn gallu parhau i wneud cais am gyllid ar gyfer projectau a arweinir gan dechnoleg.

Bydd elfennau neilltuol yn cynnwys:

- Dulliau pedagogaid effeithiol o godi darlithoedd
- Dysgu Cyfunol
- Cyflwyno dysgu drwy offer symudol
- Arddulliau dysgu
- Offer asesu
- Adborth ffurfiannol
- Addysgu lle defnyddir cyfryngau yn helaeth, lle bo'n briodol.

vi) Rhyngwladoli'r Cwricwlwm: Yr amcanion yw: 1) adolygu darpariaeth bresennol i weld pa mor berthnasol yw i fyfyrwyr rhyngwladol a nodi rhaglenni newydd a fydd yn cyd-fynd â chyfeiriadau strategol y Sefydliadau ac sy'n gydnaws â thueddiadau yn y farchnad a recriwtio a; 2) adolygu perthnasedd rhaglenni i fyfyrwyr yn y DU o ran cyflogadwyedd rhyngwladol, ymwybyddiaeth ryng-ddiwylliannol a safbwyntiau rhyngwladol.

Bydd elfennau neilltuol yn cynnwys:

- Rhyngwladoli'r cwricwlwm
- Lleoliadau astudio dramor, yn cynnwys myfyrwyr Ehangu Mynediad.
- Hyrwyddo hyfforddiant mewn Ieithoedd Modern i fyfyrwyr o'r DU.
- Integreiddio myfyrwyr rhyngwladol.
- Addysg Datblygu Cynaliadwy a Dinasyddiaeth Fyd-eang (ESDGC)

vii) Cynrychiolaeth a Phrofiad Myfyrwyr: Sicrhau bod gan y Brifysgol sianelau agored i gyfathrebu â myfyrwyr gyda chynrychiolaeth ar lefel cwrs, Ysgol/Adran/Cyfadrannau a chanolog. Sicrhau bod adborth myfyrwyr ar y profiad dysgu yn cael ei gynnwys wrth werthuso, cynllunio a datblygu darpariaeth academaidd. Bydd y system gynrychiolaeth ar gysiau'n parhau i gael ei chryfhau a'i sefydlu ledled y Prifysgolion.

Bydd elfennau neilltuol yn cynnwys:

- Ystyried penodi ar y cyd 'Gydlynnydd Cynrychiolaeth a Phrofiad', wedi'i seilio ar brofiad Aberystwyth.
- Ymwneud â 'themâu datblygu' yr Academi Addysg Uwch – sef Myfyrwyr fel Partneriaid, Dysgu mewn Cyflogaeth a Dysgu ar gyfer Cyflogaeth (yn gysylltiedig â gwaith ar Nodweddion Graddedigion).

viii) Cydnabod a Gwobrwyo Rhagoriaeth mewn Addysgu: Adeiladu ar y cynlluniau Rhagoriaeth/Cymrodoriaeth Addysgu a Datblygiad Proffesiynol Parhaus presennol, a chysylltu'r rhain ag achrediad HEA a Chymrodoriaethau Addysgu Cenedlaethol.

Bydd elfennau neilltuol yn cynnwys:

- Annog datblygu Fframwaith DPP holistig sy'n ymwneud â llwybrau cynnydd drwy'r safonau perthnasol yn y DU ar gyfer holl swyddogaethau academaidd ac academaidd-gysylltiedig.
- Gweithio tuag at Achredu Fframwaith DPP gyda'r Academi Addysg Uwch.

4.4. Themâu

Mae'r themâu sy'n sail i'r Strategaeth Addysgu a Dysgu wedi'u cynnwys dan 3 phennawd – ehangu mynediad, profiad myfyrwyr a sgiliau. Mae'r rhain yn 3 o'r 5 thema allweddol a nodwyd yn Strategaeth Gorfforaethol HEFCW 2010/11 – 2012/13. Y themâu eraill yw trosglwyddo gwybodaeth ac ymchwil.

A) Ehangu Mynediad

i) Cynhwysedd a chydraddoldeb: Nod y Prifysgolion yw denu, heb rwystrau, y sbectrwm ehangaf o fyfyrwyr. Mae'n bwysig sefydlu polisiau'r Prifysgolion yn gadarn a sicrhau cysondeb wrth eu gweithredu.

ii) Ehangu Cyfranogiad: Sicrhau bod y Prifysgolion yn darparu ar gyfer myfyrwyr o bob cefndir, gyda phwyslais arbennig ar ardaloedd Cymunedau'n Gyntaf.

iii) Cydnabod dysgu a phrofiad blaenorol: Sicrhau bod dysgu a phrofiad blaenorol yn cael eu cydnabod yn briodol a'u derbyn fel maen prawf mynediad ac/neu'n cael eu gwobrwyo â chredydau Prifysgol.

iv) Cydweithio rhwng AU ac AB (yn cynnwys Graddau Sylfaen a Dilyniant): Sicrhau bod cysylltiadau ag AB yn caniatáu datblygu rhaglenni cydweithredol ac wedi'u dilysu, gan ganolbwyntio'n arbennig ar Raddau Sylfaen a dilyniant o AB i AU.

v) Cynllun cwricwlwm (yn cynnwys adolygiadau rhaglen a phynciau): Sicrhau bod y gyfres o raglenni'n gynhwysol ac yn addas i'r diben a chyfoes, o ran ei chysylltiadau â gyrfaoedd graddedigion ac ymwneud â chyflogwyr.

vi) Hyblygrwydd dysgu: Sicrhau bod rhaglenni'r Brifysgol yn caniatáu cyfleoedd dysgu hyblyg, hwyluso dysgu o bell, dysgu rhan-amser a chwblhau tymor-byr, oedolion yn dysgu yn y gymuned ac achredu symiau bychain o ddysgu.

vii) Darpariaeth ranbarthol/leol: Sicrhau bod rhaglenni'r Brifysgol yn darparu ar gyfer anghenion ranbarthol a lleol, yn arbennig mewn perthynas â'r nodweddion y mae cyflogwyr lleol yn chwilio amdanynt mewn graddedigion.

viii) Dal Gafael ar Fyfyrrwyr: Sicrhau bod myfyrrwyr yn cael eu hannog a'u cefnogi fel eu bod yn cael cynnig pob cyfle i gwblhau eu rhaglenni dysgu'n llwyddiannus.

b) Profiad Myfyrrwyr

i) Dosbarthiadau graddau a chyrrhaeddiad: Archwilio cyrrhaeddiad myfyrrwyr yn barhaus er mwyn sicrhau bod safonau'r Prifysgolion yn gyffelyb i safonau cenedlaethol ac wedi'u seilio ar ddadleuon diweddar.

ii) Unigoleiddio'r cwricwlwm: Gofalu bod y cwricwlwm yn cael ei unigoleiddio i raddau drwy gyswllt personol mewn seminarau, tiwtorialau, dosbarthiadau labordy, gwaith maes, gweithgareddau datrys problemau a lleoliadau, a lle bo'n briodol gyda chefnogaeth gan y Gwasanaethau Cefnogi Dysgwyr. Mae gan fyfyrrwyr arddulliau dysgu ac anghenion dysgu gwahanol, ac mae gwahanol ddarlithwyr yn yr un rhaglen yn dysgu ac asesu mewn amrywiol ffyrdd. Felly, mae amrywiaeth o ran cyflwyno'r cwricwlwm yn rhan sylfaenol o'n hegwyddorion a'n dulliau gweithredu, gan gyfuno amrywiaeth pedagogaidd gydag ymwybyddiaeth bod myfyrrwyr yn ddysgwyr unigol ac nid yn ddim ond dosbarth yn unig.

iii) Addysgu Seiliedig ar Ymchwil: Sicrhau bod myfyrrwyr yn profi dysgu drwy ymchwilio ac ymholi. Dylai myfyrrwyr ddod i gysylltiad ag ymchwil trwy ysgolheictod pedagogaidd a fydd yn eu haddysgu mewn sgiliau ymchwiliol a fydd yn eu paratoi at y dyfodol, a rhoi cyfle iddynt gymryd rhan mewn ymchwil eu hunain.

iv) Myfyrrwyr yn cymryd rhan mewn sicrhau ansawdd a gwella ansawdd: Parhau i ddatblygu swyddogaeth myfyrrwyr mewn trefniadau SA, yn cynnwys archwiliadau mewnol. Gofalu bod adborth myfyrrwyr ar gyrsiau a modiwlau'n cael sylw priodol mewn prosesau monitro blynyddol.

v) Cynyddu Boddhad Myfyrrwyr mewn Dysgu ac Addysgu (yn cynnwys Arolwg Cenedlaethol Myfyrrwyr): Monitro canlyniadau'r ACM yn ganolog gyda thrafodaeth barhaus ag ysgolion er mwyn ymateb i wendidau ac adeiladu ar gryfderau. Yn yr ACM, mae boddhad cyffredinol gydag addysgu a dysgu yn uchel yn y ddwy Brifysgol. Fodd bynnag, mae lefelau boddhad yn amrywio ac felly anelir ymdrechion presennol tuag at wella boddhad yn yr ysgolion hynny ac agweddau ar yr arolwg lle mae lefelau boddhad yn isel.

vi) Darparu Gwybodaeth Gyhoeddus (yn cynnwys gwybodaeth am gyrsiau a chostau astudio): Gofalu bod gan y Prifysgolion systemau pendant a chadarn er mwyn sicrhau bod gwybodaeth am gyrsiau a chostau astudio yn gynhwysfawr a chywir.

c) Sgiliau

i) Meithrin sgiliau: Sicrhau bod gan fyfyrrwyr, yn arbennig yn y flwyddyn gyntaf, sgiliau i astudio ar lefel AU a bod datblygiad sgiliau parhaus yn adlewyrchu gofynion y ddisgyblaeth a chyflogwyr. Cefnogi'r holl fyfyrrwyr yn y newid o sefyllfaoedd addysgol blaenorol i AU, datblygu adnoddau a hyfforddiant i feithrin sgiliau ar gyfer dysgu'n annibynnol ar lefel gradd, yn ganolog a thrwy Ysgolion/ Adrannau academaidd.

ii) Dysgu yn y gweithle: Sicrhau bod y Prifysgolion yn cynnig cyfleoedd, drwy ddarpariaeth hyblyg, i ddysgu tra mewn cyflogaeth ac ar gyfer cyflogaeth yn y dyfodol.

iii) Addysg ar gyfer datblygiad cynaliadwy a dinasyddiaeth fyd-eang: Sicrhau bod rhaglenni'r Prifysgolion yn rhoi sylw i'r angen i fyfyrrwyr ymwneud â'r materion byd-eang pwysig sy'n gysylltiedig â chynaliadwyedd a dinasyddiaeth; ond gan ddeall hefyd sut y gellir cymhwyso'r egwyddorion hyn at sefyllfaoedd rhanbarthol a lleol.

4.5. Cysylltiadau rhwng Projectau Gwella a Themâu

Mae'r Projectau Gwella'n ganolbwynt i weithgareddau a thrwy'r dull hwn y rhoddir sylw i'r themâu. Mae'r dull gweithredu hwn yn sicrhau bod y themâu a'r projectau gwella wedi eu cydblethu, fel yr ymdrinnir â'r themâu yng nghyd-destun dull strategol a holistig o weithredu, yn hytrach nag fel elfennau unigol heb gyswllt rhyngddynt.

6. Strategaeth Ehangu Mynediad 2011/12 tan 2013/14

Nodwyd yn nogfen Llywodraeth Cymru 'Er Mwyn ein Dyfodol: Strategaeth a Chynllun Addysg Uwch yr Unfed Ganrif ar Hugain i Gymru' (Tachwedd 2009) y dylai Prifysgolion Cymreig "*help narrow the gap in opportunities which might otherwise exist to differences in wealth, geography or background*" (t.1). Ar sail meithrin cyfiawnder cymdeithasol a chefnogi economi ffyniannus, gofynnir i brifysgolion ailystyried eu polisiau presennol, megis astudio rhan-amser, llwybrau dilyniant systematig o ddysgu ôl-16, cysylltiadau agosach â'r gweithle, partneriaethau rhanbarthol cydweithredol yn arbennig gydag Addysg Bellach fel rhan o'r Agenda Drawsnewid, defnyddio achredu dysgu blaenorol yn helaethach, Graddau Sylfaen, mwy o ddysgu yn y gweithle, adfywio cymunedau a datblygu gweithlu.

Yn arbennig, mae paragraff 44 (t.12) yn nodi: "*we expect to see a co-ordinated and collaborative approach to tackling the challenge of low participation*"; tra bo paragraff 54 (t.15) yn nodi y bydd Llywodraeth Cymru'n yn atgyfnerthu eu ffordd o ymdrin ag ehangu mynediad i addysg uwch drwy sicrhau "*continued and concerted approach to supporting those who face the highest barriers to discovering unlocking their potential. ... we expect a renewed widening access strategy in 2010 to include stronger focus on helping those who access higher education to successfully complete their learning objectives*".

Yn 'Corporate Strategy 2010/11 – 2012/13' HEFCW, un o'r pum thema allweddol yw Ehangu Mynediad, gan bwysleisio "*equity, opportunity and success in higher education*". Mae'r strategaeth yn cynnwys annog "*higher education providers to improve the evidence base, including data collection, to inform their strategies and to demonstrate impact and success. There will be a particular emphasis on part-time (including innovative approaches to flexible and work-based) provision, fair access, including access to the professions, and retention - with an emphasis on helping students to complete their learning objectives successfully*" (t.9). Mae HEFCW yn ystyried mai un o ganlyniadau'r strategaeth Ehangu Mynediad fydd gweld cynnydd o 10% yn nifer y myfyrwyr AU o Ardaloedd Cymunedau'n Gyntaf yng Nghymru. Ail ganlyniad a nodir yw cynnydd o 2.7% yng nghyfraddau cwblhau modiwlau mewn AU yng Nghymru.

6.1. Cenhadaeth a Diben

Mae Ehangu Mynediad i addysg uwch yn Aberystwyth a Bangor yn rhan sylfaenol o amcanion y Prifysgolion ac mae'n rhan o'u datganiadau cenhadaeth (gweler tudalen 2). Gall Ehangu Mynediad gyfrannu at ddatblygu economi ffyniannus ac at iechyd Cymru gynaliadwy drwy sicrhau cyfiawnder cymdeithasol i ddarpar fyfyrwyr a myfyrwyr presennol.

6.2. Bwriadau ac Amcanion Strategol

Mae'r strategaeth Ehangu Mynediad am 2011/12 tan 2013/14 wedi'i seilio ar yr amcanion canlynol. Caiff yr amcanion hyn eu trosi wedyn yn weithrediadau gyda mesuriadau effaith a thargedau cysylltiedig.

Amcanion cyffredinol Ehangu Mynediad yw:

- Codi dyheadau a gwella cyrhaeddiad, er mwyn cefnogi Derbyniadau Teg i Addysg Uwch

- Hybu i'r eithaf effeithiolrwydd trawsnewid a chynefino, a hybu i'r eithaf ddal gafael ar fyfyrwyr a llwyddiant myfyrwyr.
- Ehangu mynediad i sgiliau lefel uwch a chyflogadwyedd.
- Integreiddio ag agenda cydraddoldeb ac amrywiaeth y Prifysgolion.
- Meithrin cydweithredu a phartneriaethau rhagorol.
- Cefnogi Strategaeth Ehangu Mynediad y Coleg Cymraeg Cenedlaethol a symud ymlaen i raglenni a modiwlau AU cyfrwng Cymraeg.
- Ymwneud ag anghenion sgiliau cyflogwyr yn y rhanbarth a hybu datblygiad y gweithlu mewn cydweithrediad agos ag Ymestyn yn Ehangach.

Mae Aberystwyth a Bangor yn rhannu gweledigaeth gyffredin, a ddatblygwyd yn natganiadau cenhadaeth a chynlluniau strategol y ddau Sefydliad. Y weledigaeth honno yw cael cyfranogiad cynhwysol fel elfen allweddol o gyfiawnder cymdeithasol a ffyniant economaidd. Bydd y Prifysgolion yn darparu'r broses a'r cyd-destun ar gyfer mynediad llwyddiannus a chymryd rhan mewn addysg uwch i bawb a all fanteisio arni, gan roi sylw neilltuoel i'r rhai y byddai cyfranogiad o'r fath mewn degawdau blaenorol wedi bod yn annhebygol neu hyd yn oed yn amhosibl. Hwylusir hyn gan weithgareddau cyswllt â chymunedau ac ysgolion, gweithgareddau ehangu mynediad penodedig, polisiau derbyn, digwyddiadau cynefino, cynllunio cwricwlwm, addysgu a dysgu, gofal bugeiliol a chamau i sicrhau dal gafael ar fyfyrwyr a chyrhaeddiad myfyrwyr.

Felly, ysbrydolir y dyhead a'r uchelgais yn ein strategaeth Ehangu Mynediad gan gred bod yna wahaniaethau annheg o hyd rhwng grwpiau cymdeithasol o ran manteisio ar gyfleoedd addysg uwch yn y rhanbarth (e.e. dosbarth economaidd-gymdeithasol, oed, anabledd, gender, ailbennu gender, hil, crefydd, tueddfryd rhywiol). Mae tangynrychiolaeth grwpiau neilltuoel yng Nghymru'n gysylltiedig â materion cymdeithasol cydraddoldeb, mynediad, cyflogaeth a chynhwysiad cymdeithasol, ac mae'n cymryd i ystyriaeth Strategaeth Tlodi Plant yng Nghymru, 2010, sy'n datgan bod "*Addressing poverty and inequality among children and young people is crucial to giving them the opportunity to make the most of their lives.*"

Yn arbennig, rydym yn ymwybodol o'r grwpiau penodol a grybwyllir yng ngwaith diweddar Cyrff Noddedig Llywodraeth Cymru (Gorffennaf 2011) yn ymwneud â drafftio Strategaeth Tlodi Plant 2012.

6.3. Rheoli Ehangu Mynediad

Tynnodd adolygiad Addysg Uwch Cymru o Strategaethau Ehangu Mynediad sylw at bwysigrwydd cael dull gweithredu sefydliad cyfan, a oedd yn cynnwys:

- Arweiniad gan uwch reolwyr i hyrwyddo newid diwylliannol.
- Gweithio gyda staff i integreiddio ehangu mynediad a chydaddoldeb.
- Casglu a monitro data ehangu mynediad i'w hystyried wrth gynllunio a datblygu.
- Defnyddio data i gloriannu effaith.
- Rhoi cyfleoedd cyson i wrando ar lais y myfyrwyr.

Yn Aberystwyth, cadeirir y Pwyllgor Ehangu Cyfranogiad gan y Dirprwy Is-Ganghellor (Addysgu a Dysgu a Phrofiad Myfyrwyr), sydd hefyd yn cadeirio Partneriaeth Ymgeisio'n Ehangach Canolbarth a Gorllewin Cymru. Mae hyn yn arwain at alinio ac osgoi dyblygu. Mae gan y pwyllgor hwn gysylltiadau sefydliadol da o bob lefel. Mae'n adrodd yn uniongyrchol i Senedd y Brifysgol ac yn goruchwylio datblygiad strategol polisiau ehangu cyfranogiad a chynhwysiad cymdeithasol y sefydliad, yn arbennig Strategaeth Ehangu Mynediad y sefydliad. Mae'n monitro perfformiad ac yn lledaenu ymarfer gorau. Mae gan y pwyllgor gysylltiadau traws-sefydliadol da ar y lefelau uchaf.

Ym Mangor, mae uwch reolwyr yn gyfrifol am Ehangu Mynediad a'i arwain. Pwyllgor Gweithredu'r Brifysgol (a gadeirir gan yr Is-Ganghellor) sy'n berchen yn y pen draw ar y strategaeth Ehangu Mynediad, sy'n diffinio, helpu i ddatblygu a chytuno ar benderfyniadau

strategol ac ariannol mawr. Mae Grŵp Gweithredu Ehangu Mynediad y Brifysgol yn gweithredu, monitro a rheoli gweithgaredd ehangu mynediad. Mae'r Grŵp Gweithredu hwn yn adrodd i'r Grŵp Tasg Addysgu a Dysgu, sy'n galluogi i'r strategaeth gael ei hymgorffori o fewn y strategaeth addysgu a dysgu fwy. Ymgynghorir â'r grŵp tasg hwn ar yr holl benderfyniadau strategol, ac mae'n helpu i gyflwyno strategaethau Ehangu Mynediad i'r holl Ysgolion a Cholegau. Y cyswllt rhwng y tri grŵp hyn yw'r Dirprwy Is-Ganghellor (Addysgu a Dysgu) y mae ei gylch gorchwyl yn cynnwys Ehangu Cyfranogiad.